

szokás», e példabeszéd a községi erdősítésekhez szükséges csemetekertek létesítése tekintetében is beválik, a menyinyiben egy vidéken ez, más vidéken pedig más lehet az eszköz, a melyet felhasználva eljuthatunk a célhoz.

Lapszemle.

A *Hylesinus fraxini* Fabr. a fekete diófán. A „Bull. de la soc. centr. for. de Belgique“ f. é. VII. füzetében fenti czim alatt egy czikk jelent meg, melyet az alábbiakban kivonatosan közlök.

A zürichi botanikus kertben 1897. augusztus 6-án egy pusz-
tuló félben levő koronájú fekete diófának 15 cm-es törzsén a *Hylesinus fraxini* jelenlétét észlelték. A törzsnek egész alsó része tele volt ezzel a rovarral; jelenlétét elárulta a fának tövében lévő számos faliszthalmocska. Magába a fába nem rágták be magukat a rovarok, csak a kéregben készítették meneteiket abból a célból, hogy ott átteleljenek. A kéregben levő röplyukak egy-némelyikén észre lehetett venni, hogy az már a tavaly is meg volt; világos tehát, miszerint a *Hylesinusok* a kérdéses fekete diófát már az 1896. évben megtámadták. A fekete diófa e közben teljesen kiszáradván, az 1897/98 tél folyamán leváगतott.

A törzsnek alsó része véletlenül egy fagyüjteménybe került s ott 1898. április vége felé újból vizsgálat alá vétetett. A rovarok a legnagyobb tevékenységben voltak s a fa és a kéreg között épp oly meneteket lehetett találni, mint a milyeneket a *Hylesinus* a kőrifákon rág. Egynémely menetben már a peték is le voltak rakva, sőt néhol a kis álczák kezdtek hosszanti irányban — mint a kőrisonél — meneteket rágni.

Ugyanazon fekete diófa törzsének egy más darabja egész télen a szabad levegőn maradt s az nem mutatott semmi rovar-rágást.

Ebből az következtethető, hogy rendes viszonyok között a *Hylesinus* csak annyiban káros a *Juglans nigrára* nézve, a menyinyiben téli szállásul e fa kérgében meneteket rág. A fagyüjteménybe került fekete diófadarab ugyan mást mutat, de nem szabad

elfelejteni, hogy az zárt helyiségben elkülönítve éppenséggel nem volt rendes körülmények között.

Ezek után még az a kérdés merül föl, vajjon a *Hylesinus* rágása okozta-e, hogy a fekete diófa elszáradt, vagy a *Hylesinus* csak azért támadta meg a fát, illetve tudott erőt venni a fekete diófán, mivel az különben is betegeskedett? A fekete diófa tényleg betegeskedett, még pedig az 1893. évi nagy szárazság ártott neki s törzsén elég mély haránt repedés volt; másrészt, mint fentebb említve volt, a *Hylesinus* csupán a kéregbe rágta be magát, a fát nem bántotta s így az általa okozott károsítás semmiesetre sem tekinthető oly nagy fokunak, hogy a fa pusztulását idézte volna elő. Megemlítendő még az is, hogy a fekete diófához közel egy vén kőrísa állott, melyen *Hylesinus* mindig volt található.

A *Hylesinus fraxini* rovar eddigelé csak az olajfán, ákáczfán, almafán, tölgyfán és virágos kőrísen észlelték, jelen cikk tehát annyiban érdekes, hogy a fenti sorozathoz a fekete diófát is csatolja, továbbá, hogy a fekete diófán a *Hylesinus fraxini* már augusztus 6-án téli szállására vonult.

M. Bourgeois tanár ezekhez még a következőket teszi hozzá.

A megfigyelt eset felderíti a *Hylesinus fraxini* szaporítását is. Ratzeburg szerint ennek a rovarnak egy esztendőben csak egy nemzedéke van; Eichhoff már két nemzedékről beszél s a rajzás szerinte május és augusztus hóban történik. A második nemzedék, mint teljesen kifejlődött rovar szeptember és október hóban származik a peterakásból, mely rövid ideig tartó nyugalom után téli szállásra a fa kérgébe vonul. Henschel szerint a *Hylesinus fraxini* már néha augusztus hónapban is kezdi téli szállását felkeresni, aminthogy a leirt esetben számos *Hylesinus* a *Juglans nigrán* augusztus 6-án téli tartózkodási helyén volt található. A fekete diófának a következő télen át való levágása után meglehetett győződni afelől, hogy a *Hylesinus fraxini* nem csupán peterakási helyet keresett a fekete diófán, hanem a fát finom pikkelyezett kérgénél fogva a rágásra és téli szállásra nagyon alkalmasnak találván, a szomszédos kőrísfáról átment reá, hogy ott átteleljen. Henschel véleményét tehát a fenti megfigyelés

megerősíti; és annak kétségbevonása nélkül, hogy bizonyos esetekben bizonyos egyedek egy esztendőben két nemzedéket hoznak létre, eredménykép mondható, hogy a *Hylesinus fraxini* első nemzedéke július végén teljesen kifejlődvén, nem fog új rajzáshoz, hanem mindjárt téli szállására vonul.

Az említett megfigyelést ki kell egészíteni még azzal, hogy a fekete diófa aránylag elég szelid éghajlat alatt tenyészett és az esztendő, melyben a megfigyelés történt egészen szabályos lefolyásu volt. A fekete diófától 400 *m.* távolságra volt a meteorologiai állomás, mely július hónapra nézve a következő feljegyzéseket tette:

„A meleg, száraz június hónapra következett a valamivel hidegebb, de szintén száraz július hó. Július hó végén néhány meglehetősen hideg nap volt. A felhőzet rendes, a napfény tartama a júniusi átlagnál valamivel kisebb volt. A júliusi átlagos hőmérsék $18^{\circ}4^0$; a maximum $30^{\circ}1^0$, a minimum $11^{\circ}8^0$ volt. Viszonylagos légnedvesség mutatkozott július hónapban $72\frac{0}{10}$. Eső esett $0^{\circ}091$ *m.* Az esős napok száma volt 15.“

(Közli: Péch D.)

Az erdő befolyása a talajvizre. Az 1891. év folyamán teljesített vízműtani kirándulás alkalmával M. Ototzky orosz tudós egy nevezetes tényállásra bukkant, tudniillik néhány uradalmi erdőben nem tudott talajvizre akadni. A hegyen lefelé egész sor kutató lyukat készítettett s nem kapott vizet sehol sem. Az utolsó kutató lyuk 250 *m.*-nyire esett egy tisztástól, melyen bővizű kut volt található. A kut fenekén a víz kék agyagrétegen gyült össze, holott a hegyoldalon lefelé ásott lyukakban ugyanazon rétegnél viz nem volt észlelhető.

Ugyanezt a tényt tapasztalták az ezen erdőtől 40 kilométerrel délre fekvő másik erdőben. Itt is csináltak kutatási lyukakat szanaszét az egész erdőben, a hegyoldalon és a sík helyeken, de vizet nem találtak sehol, pedig az erdő körül volt véve forrásokkal.

Két évvel később 1893-ban M. Ototzky újólag hasonló felfedezésre jutott, ugyanis azt találta, hogy a Chipoff uradalm; erdőben kevesebb a talajviz, mint a körülfekvő sivatagban, ebből kifolyólag M. Ototzky azt a feltevést állította fel, hogy a talajnak erdőtakarója a talajviznek szintjét lejjebb szorítja.

Az 1895. évben M. Ototzky megint bejárta a chipoffi, semionoffi

erdőket, a fekete erdőt (Khersan kormányzóságban) és a knalynski erdőket s újból arra az eredményre jutott, hogy ugyanazon *fiziko-geografiai* viszonyok mellett az erdő talajvizének szintje lennebb fekszik, mint a szomszédos puszta helyen a talajviz szintje. Már magában az erdő vágásaiban sülyed a talajviz szintje az állóerdővel lazított talaj vizéhez képest. M. Ototzky felhossa a többi között, hogy a chipoffi erdőben az ericheffi határszélen 190 m. távolságban a talajviz szintje között 10·96 m., a lapteffi határszélen pedig 32 m. távolságban, a talajviz szintje között 10 m. különbség van.

Ugyanez tapasztalható a fekete erdőben, hol a zandroffi határszélen 200 m. távolságban a talajviz 4·95 m-t, egy más helyen pedig 114 m. távolságban 10·78 m-t sülyed. Érdekes, hogy a talajviz az idősebb erdő talajában sülyed nagyobb mértékben, fiatalabb erdőben ez a sülyedés 80 m. távolságnál körülbelül csak 1·57 m-re rug.

Végül megjegyzendő még, hogy a talajviznek esése nem halad egy irányban az erdőtalaj esésével, hanem attól eltérőleg befelé veszi irányát. (A „*Bull. de la soc. centr. for. de Belg.*“ után közli: Péch D.)

Vidéki levél.

(A községi erdők számára szükséges csemetekertekről.)

S.-A.-Ujhely, 1898. aug. 14.

Tekintetes Szerkesztőség! — Az Erdészeti Lapok folyó évi VII-ik füzetének 752. és köv. lapjain megjelent s Porubszky Gyula szaktársam által írt czikkre nézve helyreigazítással óhajtok élni, mert abban a 758. oldalon az az állítás foglaltatik, hogy a csemetekerti költség itt holdankint van kivetve, illetve ily módon teremtem meg a közös csemetekertekhez szükséges pénz-alapot.

Ezt helyre kell igazitanom, mert a költségkivetés következőleg történik. A kezelő m. kir. erdőgondnokság megállapítja két évre, hogy melyik erdőbirtokosnak mily fajú s számu csemetére lesz szüksége. Az így nyert csemetemennyiség nevelési költsége